

DEBRECZEN

A DEBRECENI FOGYVAZGATÁS ÉS AZ ÁRPÁRT HIVATALOS HÓZLÓNYA

Felirészlet helyben, házhoz hordva:

Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 8.- kor.
Félévre . . . 5.- kor. Egy órára . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felirészlet szerkesztő:

SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:

HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési árak időkre, postán küldve:

Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy órára . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám

Csak előre!

Az erkölcsi és fizikai világrend s minden, ami ezen belől a világon van, az igazság által él és tartatik fenn. Az igazság ma is az, ami kezdettől fogva volt és nem változik meg soha. Érvényesülési formáiban mindig más és más, de életet vagy megsemmisít: ellenállhatatlan ereje uralkodik mindig és mindenben. A nemzetek élete is örök, mint az igazság maga, ha aszerint tudnak élni, — de megsemmisül, ha az igazság ellen cselekszik a nemzet.

Az igazság pedig az egyes eseményekben éppen úgy érvényesül, mint a látható világot a parányok alkotják, tartják fenn, mozgatják vagy semmisítik meg, hogy újat alkossanak. A parányok mindig vannak, soha sem semmisülnek meg, csak mozognak és átalakulnak. Minden életnek, minden enyészetnek, fejlődésnek és hanyatlásnak s a történendő dolgoknak ők az eredői, ők az okai.

Míg a természettudomány erre az igazságra rá nem jött, addig minden tudása haszontalan tévelygés volt, mely az elméket csak megtévesztette és gyötörte. Ma már biztos alapokon áll a természettudomány s minden igyekezetével azon van, hogy a parányok törvényeit, mozgásuk szabályait kikutatva, hatásai-

kat ellesve, eljuthasson mindannak az ismeretéhez, amire a fizikai világban szükségünk van, vagy lehet.

A politikusoknak is e módszert kellene alkalmazniok, midőn a nemzet érdekeinek szolgálatára vállalkoznak, mert a nemzet életét is csupán parányok alkotják és azok törvényei szabályozzák.

Hatásuk a mindennapi élet apró jelenségeiben, a paránymozgások emez első exponenseiben érvényesül és jellegük kidomborodik az eseményekben, melyeket a jelenségek érlelnek és készítenek elő.

A nagy történelmi mozzanatok, válságok, forradalmak, sőt a nemzeti szerencsétlenségek sem egyebek, mint a paránymozgások ható erejének megmáshatatlán következményei. Ha a parányok ható ereje a fejlődés irányával csak részben ellentétes: válságokat, ha pedig teljesen ellentétes: forradalmakat idéz elő. De minden körülmények között katasztrófákra vezet, ha a nemzet szervezete már oly gyöngye, hogy a válságokat, vagy az ellentétes áramlatok erőszakos ütközését nem bírja ki.

A nemzet vezetésére csak azok az okos és bölcs államférfiak hivatvák, kik a nemzet életében érvényesülő paránymozgásokat felismerni és megfigyelni ké-

pesek s aszerint igyekeznek a nemzet erőit alkalmazni.

Ha tudatlan és gondatlan, avagy csupán az önzés által vezetett férfiak kerülnek egy nemzet élére, kiknek sem akaruk, sem képességük nincs, hogy az egyes jelenségek és eseményekben megnyilatkozó irányzatokat és törekvéseket felismerjék, — ha ily férfiak vezetésére jut egy nemzet: úgy a válságokat, megpróbáltatásokat ki nem kerülheti. Vigasztaló csupán csak az, hogy vezetőinek gondatlansága vagy bünei sodorhatják ugyan a nemzetet válságokba, kitehetik nagy megpróbáltatásoknak, de meg nem semmisíthetik.

Minden nemzet addig él, amig komolyan akarni tud, és ha még okosan is tud akarni, akkor a reá nehezedő balsorsot nemcsak legyőzi, hanem balsorsából is új erőket tud meríteni és gyűjteni jövő időkre.

A mi nemzeti életünk, vezetőink vétkes, vagy könnyelmű gondatlansága folytán, ismét súlyos válságba jutott és nagy megpróbáltatások előtt áll, kikerülhetetlen eredményeként Bécs ama soha meg nem szűnő törekvésének, mely Magyarország állam ságának megsemmisítését, az összmonarchiába való beolvadását tűzte ki célul!

Fájdalom, hogy e cél szolgálatára

A sziv emlékezete.

Irta: CATULLE MENDES.

Az ország gyászba borult, mert a fiatal király, mióta özvegy lett, cseppet sem törődött többé az államügyekkel s éjt és napot sirva töltött kedves halottja arcképe előtt.

Ezt az arcképet ő maga festette egykor, miután pusztán evégből megtanult festeni, mert nincs borzasztóbb dolog a kedvesre, vagy az igazán szerető férjre nézve, mint másra bizni az imádott lény szépségének reprodukálását.

A művészek olyan furcsán szokták egész közletről nézegetni a modelljeiket, hogy a féltékeny ember borzad tőlük, aztán nem vetnek mindezt vászonra, amit látnak; valaminek kell maradni a szemökben s a szivökben is.

És most ez az arckép volt a fiatal király egyetlen vigasza; nem bírta visszafojtani a könnyeit, ha rá nézett, de legboldogabb mosoly édességéért el nem cserélte volna e könyvek keserűségét.

Hasztalan mondogatták neki a miniszterei: Felség, nyugtalanító híreket vettünk: Ormuz új királya hatalmas hadsereget von össze, hogy az országunkat megtámadja. Ugy tett, mintha nem hallaná s szemei egyre az imádott képre voltak szegezve.

Egy napon nagy haragra gyult s majdnem megölte egyik udvarnagját, aki azt merte előtte mondani, hogy a legjogosabb fájdalomnak sem szabad örökké tartani, hogy felséges ura jól tenné, ha arra gondolna, hogy egy-

be keljenek valami fiatal leánnyal, királykisasszonnyal, vagy akár paraszt leánnyal.

— Szörnyeteg! — kiáltá rá a vigasztalhatatlan özvegy — ilyen aljas tanácsot mersz nekem adni, Azt akarod, hogy hűtlen legyek a legkedvesebb királynéhoz?! Pusztulj szemeim elől, különben a saját kezem által halsz meg! De mielőtt még, tud meg, hogy ismételed az egész világnak, hogy soha nő nem ül a trónomon, hacsak egészen hasonló nem lesz ahhoz, akit elvesztettem!

Nagyon jól tudta, hogy így beszélvén, éppen nem köti le magát semmire. Ugy, amint a képkéretben élt, — fájdalom holtan — oly tökéletesen szép volt a királyné, hogy az egész föld kerekéségén nem lehetett volna párját találni.

Barna, dus, hosszú hajjal, — mely folyékony ébenhez hasonlóan omlott alá, kissé magas homlokkal, éjfélete mély szemekkel, mosolyra nyílt szájjal, melyben összes fogai ragyogtak, dacolt minden hasonlattal, összehasonlítgatásokkal.

S nem volt királyleány, ha mindjárt a legdrágább ajándékokat kapta is bölcsőjében az összes jó tündérektől, akinek olyan szép fekete haja lett volna, olyan mély éjfélete szemei, olyan homloka és olyan szája.

Sok hónap pergett le — több egy esztendőnél — anélkül, hogy változást hozott volna e szomorú állapotban.

Ormuzból egyre nyugtalanítóbb híreket vettek; a király rá sem hederített a napról-napra növekedő veszélyre.

Igaz, hogy a miniszterek szedték az adókat,

az ő nevében; de mert maguknak tartották meg a penzt ahelyett, hogy a katonaság felszerelésére fordították volna, az ország bizonyosan el lesz pusztítva, miután fizetett érte, hogy ne legyen.

Igy aztán naponta nagy néptömeg sereglett a királyi palota elé könyörögve és panaszkodva.

A halott szerelmesét ez sem rázta fel buskomorságából; nem látott semmit, csak az arckép néma bájait.

Egyszer mindazonáltal — abban az órában, mikor a hajnal rózsásra és kékre festi az ablaktáblákat — az ablak felé fordult és higgatta az elvonuló dalt, a csengő édes dalt, hasonlót a pacsrta kedves trilláihoz. Csodálkozva lépett közelebb s homlokát az ablaktáblához szoritva, nézett ki.

Alig bírta megállani, hogy el ne kiáltja magát örömeiben.

Sohasem látott olyan bájos teremtést, mint az a kis pásztorleányka, ki legelőre hajtotta a bárányait.

Szőke volt elangyira, hogy a haja megábranyozta a napot inkább, mintsem hogy ettől kapott volna arany színt. Kissé alacsony volt a homloka, rózsás, mint a nyíló rózsák, szemei csillogók, mint a hajnal fénye, és a szája olyan szűken mosolygott, hogy dalra nyilva is alig engedett őt-hat apró gyöngyöt látni.

A király azonban, bár egészen el volt bővölve, elfordult e látványtól, kezeivel fődte el lehuny szemhéjait s egészen elszégyenelve magát hogy pillanatra is elfordult a kedves halottól, visszatért a képhez, letérdelt és sirt fájdalommal.

saját véreink között mindig bőven akadt vállalkozó s a századok folyamán azért volt mindig nehéz a nemzet küzdelme saját önállósága és lételéréért.

Most is e törekvés érvényesül a véd-erőjavaslatokban, melyeknek a célja, meg-erősíteni a monarchia erejét nemcsak kifelé, hanem befelé, ellenünk is, és pedig úgy, hogy a nemzet erejét vévén igénybe, ezen erősítés folytán még gyöngébb legyen a nemzet saját érdekeinek a védelmében.

E törekvés szolgálatára pedig, mindenre elszánt vezérekkel az élén, egy óriási többség áll a parlamentben a Bécs rendelkezésére s ha a nemzet nem veszi kezébe saját sorsának intézését, úgy vezetőinek büns gondatlansága végzetes katasztrófák felé sodorja. Mert ez a többség, miután magával szemben találja az ellenzékét, a nemzeti érdekek emez elszánt csoportját, hogy annak küzdelme során a nemzet is tudatára ne juthasson az őt fenyegető veszélynek, most már kész megtámadni a sajtószabadságot is, mely a nemzeti jogoknak nemcsak hű öre, hanem a felvilágosítás elterjesztésének is egyetlen eszköze.

Ha ezt a szabadság-biztosítékunkat is kicsavarják a kezünkől: akkor a Bécs törekvését siker koronázza, mert mi a szuronyok millióival csak a betűk millióiban élő igazságokkal szállhatunk szembe. Csak a sajtó útján védekezhetünk azon kormányzati rendszer ellen, mely idegen érdekek szolgálatában az erkölcstelenséget is kormányzati bázisnak fogadta el s nyíltan alkalmazta, hogy letörhesse a nemzetet.

Ők azt hiszik, ez az út a sikerhez vezet, mi tudjuk, hogy a nemzet élet-

mában, gyöngyörében. Rá sem emlékezett többé, hogy a pásztorleány haladt el az átlak előtt dalolva:

— Óh, te okvetlenül bizonyos vagy benne, — sóhajtott — hogy gyászos szívem a tied örökké, miután nincs nő, aki reád hasonlítson. S hogy valakit királynévá tegyek, valamely tükörből a te képednek kellene élve kiragyogni!

Másnap aztán, amint a halott arcképet csodálta, kínos meglepetés érte. — Elgondolta magában: «Ez aztán különös! Azt kell hinnem, hogy ez a terem nedves, a levegője károsan hat a festményekre. Mert utóvégre határozottan emlékszem rá, hogy az én királyném haja nem volt olyan sötét, amilyennek most látom; bizonytalannal nem volt olyan ébenfekete. Benaposodott itt-ott, és néha a hajjal és nem az est színével.

Előkerlte az ecsetjét, palettáját és gyorsan kijavította az arcképet, melyet a nedves levegő rongált.

No, lám, mondta, ime itt van a könnyű aranyhaj, melyet olyan örülden szerettem és szeretni fogok mindig.

És keserű örömmel telve, megújította téd- den állva a kedves modellhez most már hasonló kép előtt örök hűségesküjét.

De ugyan milyen gonosz tündér üzött játé- kot vele!

Három nap mulva kénytelen volt beismerni, hogy az arckép még más észrevehető hátrányos elváltozást is szenvedett. Mit jelentesen ez? — A királynak jó emlékezőtehetsége volt, hála istennek! Bizonyos volt benne, hogy a királyné- nak keskeny homloka volt, piruló és üde, mint a nyíló csipkerózsa.

Egy pár ecsetvonással alább húzta az ara- nyos hajzatot, rózsássá változtatta a nomlo- kot s végtelen gyöngédség fogta el szívét a ki- javított festmény láttára.

őszönét ébreszti fel, hogy mindnyájan elszántan sorakozzunk az önvédelemre, sürgősen, hogy — el ne késsünk.

Országgyűlés.

Kossuth nyilatkozata és a füg- getlenségi pártok

Justh a pártok együttműködéséről.

Abban a harcban, amelyet a parlament ellenzéke a megsértett sajtószabadság megtorlá- sára indított, Kossuth Ferencnek a ceglédi kül- döntés előtt tett nyilatkozata a választói jog kérdésében, valami nagyobb fordulatot nem je- lent. Ez az esemény kívül esik a parlamenti küzdelem keretein s különösen nem érinti azt az együttműködést, amelyet az ellenzéki képvise- lők a katonai javaslatok megbuktatására kö- töttek. A reggeli lapok, különösen a munka- párti orgánusok, dülönféle kommentárokkal ki- sérték Kossuth Ferencnek az általános választói jog kérdésében tett nyilatkozatát s azt a következtetést vonták belőle, hogy ez a nyi- latkozat meg fogja bontani azt az egyetértést, amely eddig a Kossuth-párt és 48-as párt közt fennállott.

Ezekre a tendenciózus híresztelésekre Justh Gyula, a függetlenségi párt elnöke ma a folyo- sán a következőket mondotta tudósítónk előtt:

— A kormánypárti lapok különféleképpen kommentálták Kossuth Ferenc tegnapi nyilat- kozatát. Kijelentem, hogy Kossuth nyilatkozata a két függetlenségi párt együttműködésében sem- mi változást sem jelent, mert hiszen a két párt egyesülésére senki sem gondolt, az együttműkö- dést pedig csak a katonai javaslatok ellen kö- töttek. Azontul mindenki teljes szabad kezet tartott fenn magának. Tévedés tehát azt hinni, hogy Kossuthnak a választói jogról tett nyilat-

Másnap még rosszabbul állott a dolog! Világos volt, hogy az arckép szeméi és szája valamely titokzatos akarat vagy véletlen követke- zésben változtak.

Az imádoznak sohasem voltak olyan szo- moru szeméi, sem ilyen nyílt szája, mely csak- nem alamennyi fogvát látni enged.

Nagyon is ellenkezőleg, az ég reggeli kékje meg sem közelítette kedvességben a szeméi- nek azurját, mellyel barátjára nézett és ami a száját illeti, az olyan parányi volt, még ha dalra vagy csókra nyílt is ki, hogy alig enge- dett egy pár piciny gyöngyöt látni.

A fiatal király roppant haragra lobbnt ez ostoba arckép ellen, mely annyi kedves emlé- nek ellentmondott. Ha kezéigyebe akadt volna az utálatos varázsló, kinek ez az átalakulás tu- lajdonítható volt, — mert itt bizonyára valami varázslat méhetett végbe — borzasztó módon megbosszulta volna magát rajta. Kevés híjja volt, hogy le nem vette a falról, és szét nem taposta a hazug képet.

De még is lecsillapult a gondolata, hogy hiszen lehet a bajon segíteni. Munkához látott; festett a saját hű emlékezete után, és pár órá- val később egy fiatal nő volt a vásznon kék szemekkel, mint a távoli hajnal, olyan piciny szájjal, hogy ha virág lett volna, alig fért volna belé két-három harmatcsepp.

És fájdalmas elragadtatással nézte ki- rálynőjét.

— Ez! Óh, valóban ő! — sóhajtotta. Ugy, hogy semmi ellenvetést nem tett, mi- kor a kamarása — kinek szokása volt a kulcs- lyukon bekandikálni — azt tanácsolta neki, ve- gyesen nőül egy kedves pásztorleányt, ki minden áldott reggel elhalad a palota előtt hangosn dalolva, mert hajszálya hasonlít — egy kicsit szebb talán — a királyné arcképéhez.

kozata a katonai kérdések ellen való harcban valami viltozást jelent.

Justh Gyulának ezt a nyilatkozatát a két független-párt minden tagja nagy helyesléssel fogadta.

Az ülés.

A mai ülést Berzeviczy Albert elnök ne- gyed 11 óra után nyitotta meg.

A tegnapi (és jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Az elnök bemutatta a ceglédi országgyűlés- nek Kossuth Ferenc által benyújtott kérvényét az általános, titkos választói jog tárgyában. A kérvényre Kossuth azt az ismeretes megjegy- zést írta, hogy a kérvényt, mint Cegléd kép- viselője, kötelességből beterjeszti, de kijelenti, hogy ő csak olyan választói jogot párlfogol, a mely a magyar faj szupremációját és az értelmi- ség domináló helyzetét biztosítja.

Mikor az elnök Kossuthnak ezt a megjegy- zését felolvasta, a munkapárt tüntetőleg tap- solni kezdett s magával ragadta a Kossuth- párt egy részét is, amely szintén tapsolni és éljenezni kezdett. A függetlenségi és 48-as párt és a pártokivüli függetlenségiék némán néz- ték a munkapárt tendenciózus tüntetését, mely rést akart ütni a két függetlenségi párt egyet- értésén.

Az elnök azután bemutatta a magyar gaz- daszövetség kérvényét az argentiniai husbeho- zatal ellen. Javasolja, hogy a feliratot adják ki a kérvényi bizottságnak.

Egry Béla ezzel szemben ellenindítványt terjesztett s kérte, hogy a kérvény addassék ki a közgazdasági bizottságnak. (Helyeslés az ellenzéken.)

Az elnök jelentette, hogy husznál több kép- viselő Egry ellenindítványa felett névszerinti sza- vazást és a szavazásnak holnapra való hlsztá- sát kérte. Ezt a házszabályok értelmében el- rendelte.

Jelentette továbbá, hogy Csermák Ernő a szepesszombati vasuti katasztrófa tárgyában na- pirend előtt való felszólalásra kért engedélyt. Szerinte ez csak interpelláció tárgya lehet s ezért az engedélyt nem adta meg. (Helyeslés a munkapárton.) Minthogy azonban az illető képviselőnek joga van az engedélyt a Háztól kérni, felteszi a kérdést.

A Ház többsége az engedélyt nem adta meg.

Következtek volna a napirend szerint a névszerinti szavazások. Az elnök azonban je- lentette, hogy 20-nál több képviselő a sajtó- szabadságon esett sérelem tárgyában zárt ülést kért.

A zárt ülés.

Mikor Berzeviczy Albert elnök a zárt ülést megnyitotta, a munkapárt minden tagja kivo- nult a teremből.

— Hová mennek, talán Bécsbe, — kér- dezte Abrahám Dezső.

— Obstruálunk, mint maguk, — válaszol- ták a jobboldalról.

Vermes Zoltán kérte a Ház tanácskozá- si képességének megállapítását.

Az elnök elrendelte a jelenlévők megszá- mlását s minthogy összesen csak 33 képviselő volt jelen a teremben, az ülést fél órára felfüg- gesztette.

A fél óra leteltével Berzeviczy Albert uj- ból megnyitotta a zárt ülést.

Láng Mihály kérte a tanácskozási képesség megállapítását.

Minthogy összesen csak 32 képviselő volt a teremben, az elnök az ülést újabb fél órára felfüggesztette.

A dohányárak felemelése fényesen bevált.

Örül a pénzügyminiszter.

A magyar királyi dohányjövédéki központi igazgatóság most állította össze a dohányzásnak ez év január elsejétől június végéig terjedő statisztikáját.

Ez alatt az idő alatt 13.594 kilogramm bunnót és 288.309.138 csomag pipadohányt fogyasztottak, ami 20,2, illetve 2,3 százalék emelkedésnek felel meg. A szivarok közül a regálitáshból 2.158.500, trabbukóból 16.803.700, britanikából 10.477.100, millaresből 698.300, operasból 1.919.600, a kubából 46.575.400, rositából 4.468.800, portirikóból ötszáztizennyolcezerhatszázkilencvenhat, virginiából 5.192.600, brasil virginiából 548.900, vegyes külföldi szivarból 147.113.480, rövid szivarból 13.862.900, delicasból 15.500 és Vevey Longsból 14.100 darabot adtak el.

Általában a szivarok kelendősége, a múlt év hasonló időszakának statisztikáját tekintve, 5,3 százalékkal emelkedett.

A cigaretták közül a szopókanélküli nilusból százaz dobozokban 10.900, huszas dobozokban 253.380 darab kelt el; szopókával ellátott nilust százaz dobozokban 35.500, huszas dobozokban 593.760 darabot adtak el. A sztabulból 2.978.000 darabot, szultánból 8.754.815 darabot, királyból 13.388.810 darabot, hunniából 3.159.970 darabot, memfiszből 9.383.800 darabot, hölgyből 425.449.350 darabot, herceginéből 34.559.800 darabot, sportból 61.655 és 900 darabot, dunából 4.249.290 darabot, jendigéből 4.392.200 darabot, drámából 440.357 és 900 darabot, virginiából 101.841.500 darabot és magyar cigaretából 131.273.900 darabot fogyasztottak. Az emelkedés 10,2 százaléknak felel meg. A valódi havanna szivarokból pedig 17.400 darab fogyott. A havanna szivaroknál 39,6 százalék esés mutatkozik. Pénzügyben összesen az általános forgalomban levő gyártmányok után 66 millió 228.592 korona, a belföldi különlegességi gyártmányok után 7 millió 272.366 és a külföldi különlegességi gyártmányok után 1.487.433 korona folyt be az államkincstárba. A dohányárak összforgalma tehát 74.988.392 koronára rugott ezalatt a hat hónap alatt, míg a múlt év hasonló időszakában a forgalom 62.782.897 korona volt. Az emelkedés 7,4%-nak felel meg.

Vásár a Hortobágyon.

Apróságok.

Ma már a kalendárumokba is be van iktatva a hortobágyi vásár napja. Junius huszadikán szokták megtartani a kormányhatóságilag engedélyezett hortobágyi állatvásárokat. A csárdánál, a kilencz húsz hatalmas köhid mellett tartják meg ezeket a hídi vásárokat. Egész kocsitábor alakul ki ilyenkor. Ma már a különféle élelmes kalmárok is kirakodnak a pusztán. A lacipecsenye- és fonatos-sütő menyecskék gyékénysátorában felzendül a muzsika. Nádudvarról Rimóczi is megérkezik a bus hegedűjével. Az öreg Rimóczi nemcsak hegedül, hanem sajtyszerzésű pusztánótákat is énekelget...

Ezelőtt husz-huszonöt évvel még nem volt beiktatva a kalendárumokba a hortobágyi vásár. Pedig a hortobágyi pusztán régidőre visz-

szamenőleg tartottak vásárokat. Azok a régiebb vásárok futó, másként betyárvasárok voltak. Kevesebb hű-hóval, de végeredményükben a legtöbbször izgalmasabban zajlottak le. Esztendőnként, pünkösdre következő szerdán reggel kezdődtek ezek a betyár-vásárok. Ilyenkor a Hortobágyon az ország minden részéből jelentkeztek úgynevezett marha-, ló-, bika-, és disznókupecsek. Az egyéb vásáros érdekltség szintén nagy számmal gyülekezett össze. Debreczeni polgárok. Környékbeli hajdu-, kun-, malyó- és egyéb gazdák. Voltaképen már hétfőn kezdődött a gyöszmékelés. A kupecsek és egyéb vásárosok gulyától gulyához, ménestől méneshez vándorolgtak. Melyiknek milyen és mennyi jószágra volt szüksége, aszerint szemlélődött, tudakozódott a falkánál. A tulajdonos gazdák ugyanis előre közölték a számadó pásztorkokkal, hogy mely állataik milyen árban eladók. Ugy, hogy már szerdán este egész szekértáborok támadtak a pásztortanyák körül. A kupecsek és gazdák ott csinálták a vásárt. Az alku, a fizetés, az áldomás a kotyogó kulacsokból a pásztortanyáknál történt meg. Már csütörtökön reggelre ötven csomóba is szétszaggatták a gulyát. Minden gazdának külön-külön kivertek az eladásra szánt jószágát. A hortobágyi fogadóhoz csupán a lovakat hajtották fel nagyszámmal. Ez a lóvásár déli tízenkét óráig tartott, a mely ló délig el nem kelt, visszaterelgettek a méneshez.

A hortobágyi pásztorságnak természetesen ünnepnapja volt ez a betyár-vásár. Gulyáknál, méneseknél csupán az elkerülhetetlen őrizők maradtak vissza. A többiek, a számadók, legények üsziba öltözködtek és a hortobágyi nagyfogadóban muzsikaszó mellett ettek, ittak, mulatoztak. Némely pajkos tréfát szilaj káromkodással fejeztek be. Megesett bizony az is, hogy a borítottól rég szunnyadó haragok újból fellobbantak. Ólmos botra, kampóra kaptak az emberek:

— Ne a lába szárát üsd! — kurjantással buzdították egymást. A betyár-vásáron nem egy nyalka pásztornak léket ütöttek a kopoşnyáján. Bár a tekintetes mezőrendőr, kapitány ur a többi nagyérdemű biztos és állatorvos uraimékkal szintén a fogadóban tanyázott, ha hallották is az ebédlőből a csete-patét, nem avatkoztak bele.

Némelykor ugyan a kármentőből nézték a vadalt, de többször megnézésre sem méltatták, hiszen tudták, hogy az ilyen apró-cseprő összeütközések úgy sem kerülnek bíróhoz. Ahol panaszos nincsen, oda bíró sem kell. A Hortobágyon különben is az volt a szokásos eljárás, aki kapta, máskor visszaadta. Ha pedig veszedelmesebb kavarodás támadt, az öregebb pásztrok maguk széjjelütötték a gyerekeket...

Azon időfájt híres csikóslegény volt a Hortobágyon Tar Gazsi. Nemcsak természetere volt derék, lelkiileg is bátor ember volt Gazsi. Hárommal is kiállott egyszerre. A botforgatásban jelesebb legény nem került nálánál. Az ellenségei sohasem tudták kitapasztalni, hogy hová irányítja az ütést. Eppen azért is, mivel ismerte a kezejárását, józanul kerülte az összecsapást. Estendére sokan hullottak a fergeséből. Elsősorban a számadók szállingóztak el. Leginkább a fiatalok maradtak még együtt. Tar Gazsi és a két Kovács-fiu is a csárdában maradtak. A Kovácsok valamiért horgoltak Gazsira és szóval már vagdosták is egymást. Dely Mátyás, a hortobágyi állatorvos mindjárt látta, hogy ennek a kötölözködésnek nem lesz jó vége. Tehát félreintette Gazsit:

— Fiam, menj haza! Mert ez a két boldond beléd akar kötni. Te vagy az okosabb. Hagyd őket köszönetlenül.

Gazsi még józan volt. S így szót fogadott az orvosnak. Egyik Kovács, a Miska, mégis észrevette a távozását és midőn már lovon ült Gazsi, Miska hátulról kerülve úgy vágta tarkón Gazsit, hogy az lefordult a lováról. Lefordult ugyan, de el nem esett Gazsi. A nyeregkápa melől kirántotta botját, mire Miska megugrott. Gazsi nem szólt semmit. Zsebkendővel bekötötte véres fejét. Ismét felült lovára és nekivágott a pusztának.

Ezt a vaktából való támadást és ütést látták a többi pásztorkölyvek is. Mikor Kovács Miska újra beállított a borivóba, két legény kézen markolta, a harmadik hátulról rugott rajta nagyot. Miskát kilökték a korcsma elé. Miska nem szól tsemmit, hanem így meggyalázva, megutálva lóra ült és busan elkocogott a pusztába.

A tekintetes mezőrendőr-kapitány ru még új ember volt a hortobágyon. Annál inkább felboszantotta ez a komisz és szemtelen eset, a Miska legény orvtámadása. Az orvost kezdette firtatni:

— Az orvos ur legjobban ismeri ezeket, hát mondja meg nekem, mi bajuk volt ezeknek? Miért volt ez?

— Ők tudják! — felelt kurtán az orvos, aki ha nem használhatott vele, inkább nem is mondott semmit.

A mezőkapitány most meg a Kovács Miska testvérét vonta kérdőre:

— Miért volt ez fiam?

— Ők tudják! — a kapitány a csikóslegényből sem szoritott ki egyéb feleletet.

— Orvos uram, gyerünk a Tar Gazsihoz — mondta s már fogatott is a nagyon felindult mezőkapitány.

Tar Gazsi a pásztorkunyhónál hideg vízzel borogatta a fejét.

A mezőrendőrkapitány szánakozóan szólította meg:

— Gazsi fiam, ez már csakugyan csunya dolog; de nem is vészi el szárazon ez a gazember. Példásan megbüntettem, hanem mondd meg, miért volt ez?

Gazsi elmosolyodott:

— Tekintetes uram, ü tudja azt...

A mezőrendőrkapitány a pásztorról rököngyödött tekintett az orvosra.

— Hogy mondd, Gazsi?

— Csak amondó vagyok, ü tudja azt, de még jobban is meg fogja tudni! Kár a tekintetes uram fáradságáért. Köztünk való dolog ez. Volt már ilyen eset a hortobágyi betyárvasáron, lesz is még ilyen többeszer.

Ez a kicsinylő beszéd teljesen kihozta sodrából a kapitányt:

— Én pedig megbüntettem azt az akasztófára válót.

— Ahogy jönnek látja a tekintetes ur — felelt szeliden Gazsi — ám hogy én panaszt tegyek ilyen haszontalásáért, azt várhatják...

Az orvos előre sejtette a dolog illeten kimenetelét. Magába nevette a kapitányt, a ki most mint új ember, ismét praktizálhatott valamit a hortobágyi törvényes eljárásokból, amely nemcsak azon alapult: «ne szólj szám, nem fájul meg a fejed», hanem hogy: «ha a fejed fáj is, fogd be a szádat», mert a maga dolgát mindenki legjobban tudja.

Móricz Pál.

Nyomdába tanulónak felvétetik egyfiu.
Darabos-utca 7 sz.

Sötét bűn.

Öt év múlva leleplezett gyilkosság.

Érdekes és kriminalisztikai szempontból szenzációs bűnyűnek a szálait oldották meg máma, a debreceni rendőrségen. Sötét, nagy büntetés az elkövetőjét fogták el és leplezték le, aki még talán most, az elfogatása után sem tudja, hogy miért került a rendőrség kezére. A szenzációs bűnyűnek a szálai öt évre nyulnak vissza: a leleplezés pedig valóságos lélektani rejtély. Egy kis fiúnak a vallomása vezetett nyomra, aki egész véletlenül beszélt el a gyilkosság történetét. Ezen a nyomon indult meg a rendőrség és olyan pozitív adatokra akadt a gyilkosság ügyében, amelyek alapján ma éjszaka végre sikerült elfogni a gyilkost, az öt év előtti borzalmas bűntény tettesét. A rejtelmes ügy, amely oly sokáig volt sötétségben, most már napfényre került és valószínű, hogy a tettes a bizonyítékok súlya alatt töredelmes vallomást fog tenni. Munkatársunk részt vett a gyilkos elfogatásával megbízott **Király Béla** pozsonyi rendőrfogalmazó munkájában, aki az érdekes bűnyűt a következőkben adta elő:

Hogy történt a gyilkosság.

A pozsonyi rendőrségen nemrég megjelent **Mara János** térképnyilvántartó, akinek 13 éves **Laci** nevű fia a következő vallomást tette: Körülbelül 5—6 évvel ezelőtt **Kakics Teréz** volt a cselédünk. A leánynak volt egy szeretője, aki engem nagyon szeretett. Csak annyit tudok róla, hogy **Lajosnak** hívták.

Lajos és a cselédünk 1906. december 5-én feltörték a **Schmotzer-féle** villát az én jelenlétémben, másnap pedig a **Prosch-féle** villát. Tisztán emlékszem rá, hogy a **Prosch-féle** villa feltörésekor **Lajos** és **Teréz** éppen a zsákmányon osztoztak, amint meglepett bennünk **Gewitzer András** hegyőr. Dulakodni kezdtek **Lajos**val, aki puskájával agyonlőtte.

Eddig tartott a fiu elbeszélése. Érdekes, hogy öt évvel ezelőtt magába tudta zárni a titkot, annyira megijedt a gyilkosság borzalmától.

Elfogják a gyilkost.

Mara Laczinak, ennek a nagyon is legendás színezetű vallomásának az alapján indult meg a nyomozás. A pozsonyi rendőrség a budapesti államrendőrséggel együttműködve, csakhamar kiderítette, hogy a fiu vallomása megfelel a valóságnak.

A nyomozás szálai Győrbe vezettek, ahol rá akadtak **Kakics Teréz**re, aki azóta férjhez ment egy munkásemberhez. **Kakics Teréz** lakásán öt év múlva is temérdek bűnjelét találtak, amelyek a feltört villákból valók.

Most már nem volt nehéz «**Lajost**», sem megtalálni. Kiderült, hogy **Lajos**, a gyilkos, **Svhonyi Lajos** mészárossegéd. Előbb a budapesti közbiztonsági híd, majd **Keresztesi János** mészárosnál dolgozott a debreceni **Bihari-telepen**.

Itt fogta el **Király Béla** pozsonyi rendőrfogalmazó. **Svhonyi** természetesen még mit sem tud arról, hogy a gyilkosság miatt fogták el. Szembesíteni akarják a szeretőjével és **Mara Laczival**. A gyilkost az éjszakai vonattal szállították Pozsonyba.

A vízvezeték pályázói.

Felbontották az ajánlatokat.

Ma járt le Debrecen város vízvezeték munkálataira hirdetett pályázat, amelynek eredménye a pályázók számát tekintve, kielégítőnek mondható. A város a következő munkálatokra hirdetett versenytárgyalást: I. csoport földalatti belépítési munkák, II. csoport magas építési munkák, III. csoport a szivattyú-lelep gépészeti berendezése, a IV. csoport az öntöttvas csövek szállítása, a V. csoport vízvezeték szerelvények szállítása, a VI. csoport szerelési munkák, a VII. csoport víztorony vaslemez medencéjének szállítása és szerelése, a VIII. csoport telefon és villamosjelző berendezés, a IX. csoport vízmérők szállítása, a X. csoport a házicsatlakozások és magánvezetékek létesítése, a XI. csoport vasbeton víztorony.

E pályázatra összesen huszonhat pályázó jelentkezett. Délután 3 órakor hívta össze **Kovács József** polgármester a vízvezeték bizottságot, ahol a pályázatokat felbontották. Az ülésen jelen voltak a tanács képviselőin kívül a pályázó cégek képviselői is.

A versenytárgyalásra a következő cégek tették ajánlatokat:

1. **Schinkel Ede** Pozsony IX. munkacsoportra 121,500 korona.

2. **Magyar Fém- és Lámpaárugyár** részvénytársaság Budapest, IX. csoportra 124,450 korona.

3. **Dekkert és Homelka** VIII. csoportra 49,796 korona.

4. **Szab. Osztrák-Magyar Államvasut** részvénytársaság saját egységára és feltételei szerint pályázott.

5. **Magyar Siemens és Schukker** művek részvénytársaság III. csoportra 34,553 korona 30 fillér.

6. **Tóth István** Debrecen II. csoportra 209,421 korona 02 fillér.

7. **Ganz és Társa** III. csoportra 24,194 korona 70 fillér.

8. **Nagymagyar földi építő részvénytársaság** Debrecen, I. csoportra 56,358'86 korona, II. csoportra 200,762'05 korona.

9. **Vizmérő és fémárugyár részvénytársaság** IX. csoportra 125,490 korona.

10. **Stegmüller Árpád** Debrecen II. csoportra 226,425 korona.

11. **Budapesti szivattyú és gépgyár** részvénytársaság Budapest, a III. csoportra 23,700 korona 50 fillér, V. csoportra 95,142 korona 01 fillér.

12. **Ulrich B. J.** Budapest, a IV. munkacsoportra 534,307 korona 39 fillér, az V. csoportra 89,371 korona 10 fillér.

13. **Körner Viimos és Társa** Budapest IX. V. munkacsoportra 95,253 korona.

14. **A Vízellátási és szennyvíz levezetési vállalat részvénytársaság** Budapest, az I. csoportra 65,666'21, a II. csoportra 202,378'28 a III. csoportra 44,163'56, a IV. csoportra 649,222'31, az V. csoportra 83,942'46, a VI. csoportra 191,765'41, a VII. csoportra 34,967 kor. 82 fill., a VIII. csoportra 34,396'46, a IX. csoportra 147,413'10, a X. csoportra 446,833 kor. 09 fill., az I—X. csoportra tehát összesen 1,899,478 korona 60 fillér, amelyből másfél százalék engedményt ad.

15. **Teudloff K. és Dietrics T.** Budapest az V. csoportra 89,634'55 korona.

16. **Kern Róbert** Budapest a IV. csoportra 534,307'39 korona.

17. **Világítási és Vízmű Részvénytársaság** Budapest I. csoportra 57,332'31, II. csoportra 181,132'99, III. csoportra 35,896'90, a IV. csoportra 57,897'24, az V. csoportra 92,933'03, a VI. csoportra 232,580'15 korona, az I—VI. csoportra tehát 901,801'37, a VII. csoportra 28,011'70, a VIII. csoportra 31,703 korona 69 fillér, a IX. csoportra 145,215'50, a X. csoportra 373,602'23, a XI. csoportra 104,493'22 korona.

18. **Magyar Benoidgáz Részvénytársaság** Budapest, az V. csoportra 95,615'38, a VI. csoportra 232,834'50, a IX. csoportra 135,500 a X. csoportra 452,820'70, összesen 919,778 korona.

19. **Bernstein és Káldor és Becsey** Budapest I. csoportra 50,077'12, II. csoportra 201,348'56, a III. csoportra 27,810, a IV. csoportra 580638 K 74 fill., az V. csoportra 86172'70, a VI. csoportra 300,585'60, a VII. csoportra 35,927'85, a VIII. csoportra 32,334'75, a IX. csoportra 1321 K 35 fill., a X. csoportra 353,702'10, összesen egy millió 800932'42 korona. Ha az egész munkát megnyeri, 4 százalék ha a IV—X. csoportot másfél százalék kedvezményt ad.

20. **Szikszay Géza** Debrecen az V. csoportra 75,886'53 korona.

21. **Telefongyár Részvénytársaság** Budapest a VIII. csoportra 41,846'70, a IX. csoportra 36,220 korona.

22. **Knuth Károly** Budapest a III. csoportra 26151'41, a IV. csoportra 518524'30, az V. csoportra 80905'74, a VI. csoportra 78210'26 a VII. csoportra 25526'70, a VIII. csoportra 24167, a IX. csoportra 64825, a X. csoportra 362659'86, összesen 1,381,970'48 korona.

23. **Gábor Ignác** Budapest az I. csoportra 51756'69, az V. csoportra 100798'20, a VI. csoportra 363174'57, a X. csoportra 579512'30, összesen 1,095,241'76 korona.

24. **Fried és Adorján** Budapest az I. csoportra 78150'32, a II. csoportra 39445'32, a III. csoportra 27642'40, a IV. csoportra 577407'46 az V. csoportra 97753'15, VI. csoportra 280295 K 72 fill., a VII. és IX. csoportra 83205, a VIII. csoportra 51332'70, a IX. csoportra 133465'50 a X. csoportra 528486'90, összesen 1,888,247 K 57 fill.

25. **Bründl János** Budapest az I. csoportra 41567'94, a II. csoportra 233010'90, a III. csoportra 40174, a IV. csoportra 569077 korona 4 fill., az V. csoportra 99944'60, a VI. csoportra 303410'15, a VII. csoportra 32568'70, a VIII. csoportra 39838, a IX. csoportra 138100, a X. csoportra 448355'65, együtt 1,946,047 K.

26. **Lefében Agost** Budapest az I. csoportra 69091'28, a II. csoportra 233605'11, a III. csoportra 26240, a IV. csoportra 556113'81, az V. csoportra 46777'30, a VI. csoportra kétszáz 72008'95, a VII. csoportra 32997'10, a VIII. csoportra 50006, a IX. csoportra 114960, a X. csoportra 457609'50, összesen 1,659,409'05 koronXa.

Az ajánlatokról, amelyek közül csupán a szab. osztrák-magyar államvasut társaság pályázata, mint a feltételeknek megem felelő, — volt érvénytelen, jegyzőkönyvet vettek fel s az ajánlatokat kiadták a számvevői és mérnöki hivataloknak a szükséges átszámítások végett. Az átszámítás hosszabb időt vesz igénybe és így döntés csak a jövő hónapban lesz.

A rendőrségi palota ügye.

Az építési bizottság ülése.

Tegnap a város építési bizottsága **Kovács József** polgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak **Körner Adolf** tb. főjegyző, **Aczél Géza** főmérnök, **Tüdös Kálmán** dr., **Kondor Kálmán**, **Borsos József** stb.

Aczél Géza előadta, hogy a közgyűlés a rendőrségi palota felépítését már elhatározta, és pedig a **Komáromi- és Bészler-féle** házak telkén.

Közbe jött azonban az a terv, hogy erre a helyre a pénzügyi palotát építik, — a mi szerinte helyes is. Javasolja tehát, hogy a **Kossuth-utca** 20. számú **Király-féle** telket használják fel a rendőrségi palota céljaira. Kéri a bizottságot, hogy ilyen értelemben tegyenek indítványt a közgyűlésnek.

A terv maradna a régi, a költségvetés is. A bizottság alapos tárgyalás alá vette a kérdést némi vita után elfogadta a főmérnök javaslatát.

Ezután apróbb telekeldarabolási ügyeket intéztek el.

A bábaasszony zsarolója.

Detektivek a szomszédban.

Néhány hónappal ezelőtt bűnvádi feljelentést tettek egy fővárosi szülésznő, özv. Nagy Istvánné, sz. Lőrincz Sára ellen, akiről ekkor olyan hírek terjedtek el, hogy a tilos operációk végzésére valóságos klinikát tart.

A legendák úgy szölk, hogy a derék diplomás asszonyság nemcsak a lakásán fogad, de valahol a városliget táján fényesen berendezett helyiségei vannak, amelyekben bár drága pénzben — azonban «fájdalom nélkül» szabadulhatnak a nők a szülés kellemetlenségeitől.

Szó volt ekkor arról is, hogy Nagyné a bűnös mesterségével nagy vagyont harácsolts össze.

És épp ez az, a nagy vagyon, ami Werner József máv. altisztnek szemet szurt. Pénzt akart «gazdag» bábaasszonytól s hogy célt érjen, vakmerő zsarolásra vetemedett. Levelet írt a kiszemelt áldozatának:

— Asszonyom! Ön megoperálta a barátnőmet, egy szőke kisasszonyt, aki azóta súlyos beteg. A dolog már 1200 koronába került. Ha Ön nem ad nekem 1200 koronát, följelentem én is, bizonyítékom van, kvantum satis! Ezuttal nem menekül. Irjon «J. J.» jeligére választ az apróhirdetések közt.

Nagyné válaszolt s a levélíró a lakására hívta, aki ott csakugyan megjelent. — Alkudoztak s amint megegyeztek 300 koronás rátáiban, a szülésznő elővette a pénzt, de e percben a szomszéd szobából két detektív rontott ki:

— A törvény nevében! — mondták és Wernert bekísérték a rendőrségre.

A szerencsétlen flótást, miután hat napot ült vizsgálati fogságban, vád alá helyezték zsarolás kísérletéért s a pörét ma tárgyalta a törvényszék dr Makutz bíró elnöklésével.

A közzéadott dr Balás kir. ügyész, a panaszosnőt ifj. dr Székely Dezső ügyvéd képviselte.

Werner József, a vádlott, beismerte, hogy a bűnjeltek közt lévő levelet ő írta Nagynénak. A mentésére csak azt hozza fel, hogy akkor nagy nyomorban élt családjával s ezért nem riadt vissza attól sem, hogy bűnös uton szerezzen pénzt.

Az elnök: Az igaz, hogy a maga szőke barátnőjét. Nagyné csakugyan megoperálta?

— Nem igaz.

— Pedig nemcsak ezt, de még azt is vallotta az első kihallgatáskor, hogy Nagyné a maga feleségén is végzett két ízben is operációt.

— Mondtam, de nem mondtam valót.

— A pénzt elfogadta?

— A kezemben sem volt. Mikor tárgyalt velem Nagyné, igen izgatott volt, s a lármázása közben erkölcsi undor fogott el, hogy mire vetemedtem. A pénzt ő odadobta ugyan az asztalra, de én hozzá sem nyultam s egyszer előttem álltak a detektivek...

Ezután özv. Nagy Istvánnét hallgatták ki. A levél, melyet Wernertől kapott, nagyon izgatottá tette — ugymond — mert ezidőben belekeverték már egy bűnpörbe, amely szintén egy ily zsaroló levéllel kezdődött.

Az elnök: És mire határozta el magát.

— A levelet megmutattam az ügyvédemnek ifj. dr Székely Dezső urnak, aki tüstént feljelentést tett a rendőrségen.

— Hogy találkozott aztán Wernerrel?

— Krecsányi detektívönök ur tanácsára feltem neki apróhirdetésben s meghívtam magamhoz. Ugyanakkorra két detektívet küldtek a lakásomra, akik lesből kihallgatták a beszédünket.

Kornya János detektív hasonlóan mondja el a történeteket, de határozottan állítja, hogy a pénz Wernerek már a zsebében volt s ő onnan vette ki!

Még néhány tanut hallgattak ki, aztán a perbeszédnek következtek s a bíróság ítélethozásra vonult vissza. A törvényszék Werner Józsefet öt napi fogházra ítélte s a büntetést kitöltöttnek vette.

A közzéadott felebezzett.

Mindenféle

tak.

Nyomtatványokat

olcsón készít

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a. Telefon 412.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Holnap, vasárnap prédikálni fognak a következők: A nagy templomban Dicsőfi József, ágendázik Molnár Ferencz s.-lelkész, a kistemplomban G. Szabó Gábor s.-lelkész, ágendázik Szele Miklós tanár, a Kossuth-utcai templomban Bartha Dezső s.-lelkész, ágendázik Szele György lelkész, az Ispótlai templomban K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Boér Károly s.-lelkész, a városi szegényházban (urvacsoara osztás) Molnár Zoltán s.-lelkész, a Csapó-kerti imaházban (urvacsoara osztás) Kovács János vallásokt. lelkész, a Homok-kerti imaházban (urvacsoara osztás) Nagy István főisk. szénior.

— **Harmáncégy éves találkozó.** Azok a tanítók, akik 31 évvel ezelőtt végezték a debreczeni ref. tanítóképző-intézet III-ik osztályát (akkor még nem volt IV-ik osztály), ma találkozóra gyűltek össze Debreczenben. Sajnos, nem jöhettek el mindnyájan, mindössze kilencen láthatták egymást újra Kalmár Ignác helybeli ref. tanító vendégszerető házában. Sokok régi jó emlék ujjult fel a deresedő fejekben. Kellemesen töltötték el egy jó napot Debreczenben s megújították azt a mult évi határozatukat, hogy ezután minden évben találkozni, míg csak a nagy kaszás egészen le nem vágja belőlük a maga rendjét. Az egybegyűltek névsora a következő: Hajdu Ambrus kiskolcsi, Csongor Dániel ohati, Nagy József h.-bagosi, Kereszturi József sárándi, Albert László könyári, Sebestyén Béla h.-bösörmenyi, Zong János, Kalmár Ignác s Simon István debreczeni tanítók.

— **A mozi ellen.** A Péterfia-utca 13-ik mozgófénykép színházat akartak létesíteni. — Erre előzetes engedélyt a hatóság meg is adta. Tegnap gróf Degenfeld József egyházközségi főgondnok és dr. Baltazár Dezső püspök beadványt intéztek a tanácshoz, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy e helyen mozi létesítsék.

— **Iskolai értesítés.** A debreczeni ref. főgimnáziumban szeptember 1—8. napján délelőtt 9—12-ig írják be a tanulókat. Szeptember 1—4. napján csak a protestáns vallásukat veszik fel. 5-iktől kezdve bármelyik vallású tanuló jelentkezhet felvételre. 9 órától 11-ig csak az első osztályba, 11—12-ig bármelyik osztályba lehet jelentkezni. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szept. 9. napján lesz a nagytemplomban délelőtt 10 órakor. A tápintézet szeptember 4-én nyílik meg. A szeptemberi vizsgálatok ebben a sorrendben tartatnak: Szept. 1-én a VIII. osztálybeliek javító-, pótló- és magánvizsgálata és a különbözeti vizsgálatok. Szept. 2-án az I—IV. osztálybeliek javító-, és pótlóvizsgálata; szeptember 5-én az I—IV. osztálybeliek magánvizsgálata és szeptember 6-án az V—VII. osztálybeliek magánvizsgálata.

— **Székely Mihály elrepült.** Székely Mihály, a kitünő magyar aviatikus ma reggel a rékosi gyakorlótéren felrepült és baj nélkül megérkezett Győrbe. Székely magával vitte repülőgépjén «Az Ujság» példányszámait. Győrből jelentik: Borult, felhős az idő, de azért a kora reggeli órák dacára is hatalmas kocsitábor vonult ki a katonai gyakorlótérre, hogy Győri lakossága láthassa Székely Mihályt, a kitünő aviatikus, amint ujságszállító monoplánján megérkezik a városba. Rengeteg közönség várta a derék magyar pilótát, hogy tanuja legyen leszállásának. Kint volt a gyakorlótéren Justh Rezső igazgató és Fröhlich János, «Az Ujság» budapesti kiküldöttje. Elsőnek 6 óra 58 perckor pillantották meg Székely Mihály monoplánját a szemhatáron. Gyönyörű biztonsággal közeledett a karcsu madár a levegőben s amikor a gyakorlótér fölé ért, a közönség egetverő éljenzésben tört ki. A férfiak kalapjaikat, a hölgyek kendőiket lengették a repülőgép felé, a mely a gyakorlótéren két kört írt le, s azután simán, minden baj nélkül leszállott. Justh Rezső igazgató nézte az időt és pont 7 óra 8 perccel konstatait, amikor Székely gepe a földet érintette. «Az Ujság» példányszámait, amelyek levegőben tették meg az utat Győrig, Fröhlich János azonnal automobilokra rakatta s úgy szállította szét az előfizetőknek. Székely Mihályt nagy diadallal vitték be a városba s mindenfelé lelkesen ünnepelték. Székely ma Győrbe fog maradni, ahol mindenfelé meghívták és valószínűleg csak holnap fog visszatérni Budapestre.

— **Minden várakozást meghalad** a Széchenyi-Mulató orfeumának műsora és művészgárdája. Minden este orfeum-előadás változatos műsorral. Valóban szükség van Debreczenben egy ilyen elsőrendű, nivós orfeumra. Több mint valószínű, hogy a Széchenyi-Mulató a téli szezonban is fog tartani előadásokat. Az agilis tulajdonos, Hajnal Gyula ez irányban már meg is tette a szükséges lépéseket.

— **Egy légycipés kőveikeménye.** Kajuba Mihály tokaji lakost a Bodrog folyóban való fürdés közben egy légy megcsipte. Rá sem hederített; egy-két nap múlva azonban veszedelmesen dagadni kezdett a karja. Az orvosok súlyos vérmérgezést állapítottak meg, ami a légycipéstől eredt és Kajuba karját tegnap amputálni kellett.

— **Meghaltak.** A tegnapi napon elhaltak: Baji Gábor 10 hónapos (tüdőhurut), Török Erzsébet 19 éves (bárzsing-hűdület), Szathmáry Károly 32 éves (hasihagymáz), Kanalas Mihály 18 éves (hasihagymáz).

Vérengzés munkák közben.

Gyilkos arató.

Kaposvárról írják nekünk az alábbi rémes esetet: A lengyeltóti uradalomban rémes vérengzés történt. Az egyik aratómunkás összeveszett az öccsével és többször megszurta. A munkások megkérték védeni a fiút, de a bátyja a hozzá legközelebb álló embert is mellbeszurta. A kés a szíven ment keresztül és azonnal meghalt.

A részletek a következők:

Gróf Zichy Béla lengyeltóti uradalmában befejezték a munkálatokat és a felvidékről jött aratók kikapták a részt a buzából, meg a roszból.

Összeálltak az aratómunkások és az egyik korcsmában áldomásra gyűltek össze.

Nagyon hangos volt már a munkások jókedve, mikor Berecz József arató — aki János öccsével jött a felvidékről Lengyeltóti — a gabonajárandóságát pénzzé akarta tenni. A tizenhétéves János ellenkezett a bátyjával, féltette a saját járandóságát is, azért arra kérte Berecz Józsefet:

— Vigyük haza az egészséget, otthon többet adnak érte. Nekünk is kell a buza és ha pénzen vesszük, többbe kerül, mint amennyit most kapni érte.

Berecz József mindenáron tul akart adni a buzán s mikor az öccse nem engedte, kést rántott és János felé döfött. A fiu megtántorodott és a földre bukott.

Most a bátyja rárohant a szerencsétlen gyerekre és a zsebkésével háromszor megszurta. Az egyik szurás a mellén, a másik a hasán, a harmadik pedig az arcán érte Berecz Jánost.

A közelben mulatók csak most vették észre a két testvér verekedését, hallották Berecz János segélykiáltását, odarohanták, hogy Berecz József vérengzését megakadályozzák.

Horváth Balázs rávette magát a késsel hadonászó emberre, hogy lefogja; de Berecz József földre teperte Horváthot és a kést a mellébe döfte.

A szerencsétlen ember néhány perc múlva meghalt.

Berecz a szívet szurta keresztül. A gyilkos rutának eredt, és hamarosan eltűnt az üldözők elől. Berecz János, a gyilkos öccse a marcali kórházban fekszik.

Életbenmaradásához kevés a remény. — A csendőrök megindították a nyomozást, de mind-ezideig nem akadtak nyomára a gyilkosnak.

TÁVIRATOK.

Megégett ügyvéd.

Sátoraljaujhely, augusztus 25. Szekeresy István ügyvéd éjjel érkezett haza Miskolcra Tiszalucra. Szobájában megakarta gyújtani a petróleumlámpát, de a petróleum felrobbant és meggyújtotta az ügyvéd ruháját. Mikor Szekeresy segélykiáltásaira a házbeli emberek összeszaladtak, már az egész szoba lángokban állott. Nagynehezen sikerült az ügyvédet biztonságba helyezni, ekkor azonban már oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy

ma reggelre irtózatossá között meg is halt.

Bedőlt templom.

Posen, augusztus 25. Biniew község katolikus temploma tegnap istentisztelet közben beomlott és maga alá temette az ájatos népet. — Összesen nyolcvanketten voltak a templomban, meg a pap, aki éppen prédikált és az orgonista. Huszonhárom ember meghalt, a többi ötvenkilenc többé-kevésbé súlyosan megsebesült. Az orgonista később belehalt sebeibe és a plébános is a halállal vívódik.

Berlin, augusztus 25. Egy itteni, déiben megjele ő lap tudakozódott a biniewi katasztrófáról, de eddig még nem kapott biztos hírt.

A kolera.

Flume, augusztus 25. A rév hivatal jelentése szerint a Triesztből érkező hajókkal szemben foganatosított különleges óvintézkedéseket tegnapról kezdve beosztották, mert Triesztet hivatalosan kolera mentesnek nyilvánították.

Gyilkos bányász.

Szalmárnémeti, augusztus 25. Kapnikbányán Hering Jakab bányamunkás, az éjjel leszurta Richter János tekintélyes polgárt. A gyilkost azonnal letartóztatták.

Veszedelemes féregirtás.

Budapest, augusztus 24. A Kigyó-tér 1. számú házban a negyedik emeleten lakik Habermann Géza takarékpénztári hivatalnok. A család jelenleg fürdőhelyen nyaral. Habermannék féregmentesítő vállalat utján lakásukat tisztíttatni akarták. Hermann féregirtó vállalat emberei meg is jelentek tegnap este a lakásban. Minden nyílást, hézagot betömtek és pedig kénes készítménnyel. Ma reggel robbanás történt a lakásban. Valószínű, hogy a kénkészítmény robbant fel. A cselédszobában tűz támadt, melyet a tűzoltóság eloltott. Szerencsére azonban senki sem sérült meg.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 25.

Az árak 50 kilogramonként
 buza okt. 11.60—11.50.
 buza ápr. 11.77—
 rozs okt. 9.75—9.68.
 zab május. —
 zab okt. 8.80—8.81.
 Tengeri szept. 1911 8.40—
 Tengeri máj. 1912. 8.03—8.08.

Ertéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 653.25
 Magyar hitelrészvény 846.50.

REGÉNY.

A régi jó világból.

(Folytatás.)

Kupecz nem birt felelni. Feje még mélyebben horgadt le mellére; kebeléből még ziháltabb lélegzett jött ki.

— Még ma este, nyomban, elmegy Pozsárékhöz; megköveted őket bántalmaidért és visszaadod nekik házukat.

— Meglesz! — fuldoklá amaz, arcát két kezével eltakarva.

— Azután holnap visszalépsz a bíróságról Pozsár József részére. Magad nyilatkozatod ki, hogy e becsületes embernek tartozunk ez elégtétellel.

— Meglesz! — mondá újra.

— Végre holnap este mint vőfél jelenek meg házadnál, hogy leányodat Pozsár Gergely számára megkérjem.

Kupecz erre nem felelt. Iszonyu kínok között hánykódott a földön.

— E két fiatalember szereti egymást és te csak örülhetsz annak, ha leányod olyan családba származik át, melyben a szívbéli jóság és tiszta erkölcs a munkás szorgalom és boldogsággal járnak együtt.

— Meglesz! — mondá Kupecz egy végső kínos megerőltetéssel.

— Ha mindezeket megteszed, akkor az én számadásom be van fejezve és csak kettőnk előtt lesznek tudva vétkeid. Az embereknek azt mondhatod, hogy saját jóvoltodból teszed ezeket. Én nem leszek utadban és a titkot magammal viszem a sirba.

Folytatjuk.

LAPP HENRIK (fő) **MÉLYFŰRÁSOK**
 magyar részvénytársasága
BUDAPESTEN
 Iroda: Gyár:
 v. Bálthyory-utca 3. | X. Kőbányai út 44.
 Telefon: 114-16 (interurban) telefon: 157-72

ELVÁLLAL
MINDENNEMŰ FŰRÁSOKAT
 a legnagyobb mélységig
 minden célra

Gyárt és javít
MÉLYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZÁMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.
 Legjobb referenciák!

Wagner Manó

tan- és nevelőintézete.

Rákospalotán, Budapest mellett.

Nyolcz osztályu **főgimnázium**
 nyilvánossági és érettségi vizsgák tartási joggal.

Nyilvános **POLGÁRI** fiúiskola.

Lelkiismeretes felügyelet.
 Alapos oktatás. Jó ellátás.

Kitűnő tanerők. Alapvető ismételtanítás.

Nagy árnyas kert és játszótér.

A tanulók lehetnek bennlakók és félkiosztosok

Kivánságra, ismertetőt küld az igazgatóság Rákospalotán.

(Vasuti állomás, posta, távirada, telefon)

GERMANIA**ÉLETBIZTOSÍTÓ RÉSZV.-TÁRS.
Stettinben.**

Alapítva 1857-ben.

Magyarország vezérképviselet
irodái VI. Teréz-körút 39.

Biztosítási állomány

1008 millió K

Biztosítási alap 450 millió K

A biztosítottak nyereségtartaléka osztalék felosztásra
33.5 millió korona.

Olcsó díjak és magas osztalékok a nyereséggel biztosítottaknak.

A nyereséggel biztosítottaknak 1871. év óta nyereségreszedés és kamat fejében
145.3 millió korona került osztalék gyanánt kifizetésre, ebből csupán 1910. évre
11.4 millió korona.

Megtámadhatlanság.

Világkötvény.

Elévülhetlenség.

Prospektussal és t vábbi felvilágosítással szolgál

a miskolci főügynökség.**CSÁSZÁRFÜRDŐ**

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kén-só hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszpfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csuzosbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. — Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Igazgatóság.

Debreczen

legrégebb

**Fényképezési szaküzletében
Piac-utca 12.****Fényképezési cikkek**

gyári árban

beszerezhetők.**Levélpapírok,**

Üzleti könyvek,

Képes levelezőlapok

leszállított árban kaphatók

HOROVITZ ZSIGMOND

papírüzletében

Debreczen, Piac-utca 12. sz.

(volt Stenczinger-ház.)

Izléses**nyomtatványok**

bankok, hivatalok, iparosok, kereskedők, munkások részére

jutányos árban készülnek.

Papírüzleti telefon 330. Könyvnyomdai telefon 412.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát BENYATS EMIL villanyerőre berendezett harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

Butorokat, konyhaberendezéseket raktáron tart Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8.

Öndódon két és egynegyed hold föld eladó. Értekezni tulajdonosnál VI. ker. Malomköz 5. szám.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Egy tanuló felvétetik Félégyházi János fűszerkereskedésében. Piac- és Miklós-utca sarok.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú tüvegajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Kiadó lakás. Hatvan-utca 42. sz. házban egy udvari 2 szoba, konyha és pincehelyiséggel november 1-től kiadó.

Egy vasúst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy kisebb utcai lakás kiadó November 1-re Thaly Kálmán-utca 7.

Derékvarróleányok állandó alkalmazást nyernek Takács Sándorné nőruha varrodájában Kölcsey-utca 22.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Legpon- tosabb Órák

legolcsóbban

GASPARIK ÁDÁM

órás és ékszerésznél

Hunyadi-utca 12. szám és fiókjúzet

Szent-Anna-utca 2.

14407/1911.

Hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város házipénztárának és az általa kezelt alapoknak 1912. évi költségelirányzata elkészült és az a törvény rendelkezéseihez képest a folyó évi aug. hó 25. napjától kezdődőleg a város számvevői hivatalánál (város-háza I. emelet) 15 napi közszemlére kitétetett, ahol is az, a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Erről a város adózó lakossága azon felhívással értesítetik, hogy a költségvetésre vonatkozó netaláni észrevételek a biz. közgyűlés napját megelőzőleg 5 nappal írásban a városi tanácshoz adhatók be.

Kelt Debrecen sz. kir. város tanácsának 1911. évi aug. hó 24-én tartott üléséből.

Városi Tanács.

Eladó téglá !!

Hogy a beállott nagy keresletnek megfelelhessünk, téglagyárunk üzemképességét lényegesen emeltük és ma már abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy kitűnő, préselt

mészhomok téglát

minden mennyiségben szállíthatunk mérsékelt árak mellett. Kivánatra árajánlattal bármikor készséggel szolgálunk.

„Bóni“ gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyirbátor.

Takaréktüzhelyek

szüretelő eszközök:

Borsajtók, fenyőfa
puttonok,

John-mosógépek, Gazdasági
eszközök nagy raktára:

Sesztina Lajosnál

Debreczen, Piac-utca 23.

Debreczeni Gazdák Bankja Részvénytársaság.

Felhívás

elővételi jog gyakorlására és részvény aláírásra.

A folyó évi január hó 5-én tartott alakuló közgyűlésünk az **500,000** koronában megállapított részvénytőkének **2500** drb **200** koronás névértékű névre szóló **uj részvény kibocsátása** által

1.000,000 koronára való felemelését határozta el.

Ezen határozat végrehajtása a régi részvénytőkének teljes befizetése által időszzerűvé vált, minek folytán tudomására hozzuk t. részvényeseinknek és a közönségnek, hogy a részvénykibocsátás módozatait a következőképen állapítottuk meg:

Az új részvények a régiekkel teljesen egyenlő jogokban részesülnek. A kibocsátási ár 205 korona, mely összegből 65 kor na folyó évi szeptember hó 15-ig, 70 korona október hó 31-ig és 70 korona november hó 30-ig fizetendő ki pénztárunknál. (Kossuth-utca 17.)

Az új részvényeknek a fenti árban való átvétele a régi részvényeseknek van fentartva, olykép, hogy minden régi részvény birtoklása egy új részvény átvételére jogosít.

Felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az elővételi jogot intézetünknel régi részvényeik felmutatása mellett legkésőbb **1911. szeptember hó 15-ig** gyakorolják, mely alkalommal az első részlet azonnal kifizetendő lesz.

Azon részvényeket, melyekre nézve az elővételi jog nem gyakoroltatott, 1911. szeptember 16-tól kezdve ugyancsak 205 korona árban, — a már említett fizetési feltételek mellett — nyilvános jegyzésre bocsátjuk.

Felhívjuk tehát mindazokat, akik a debreczeni és hajdumegyei gazdaközönség különleges érdekeinek támogatása céljából alapított intézetünk további fejlesztésében részt akarnak venni, hogy ebbeli szándékukat az intézet vezetőségév e idejekorán közölni sziveskedjenek, mert sulyt helyezünk arra, hogy a fenmaradó részvények, ugy mint az első kibocsátású részvények is, lehetőleg a gazdaközönség körében találjanak elhelyezést.

Kelt Debreczenben, 1911. augusztus 23-án.

A Debreczeni Gazdák Bankja Részvénytársaság
igazgatósága.